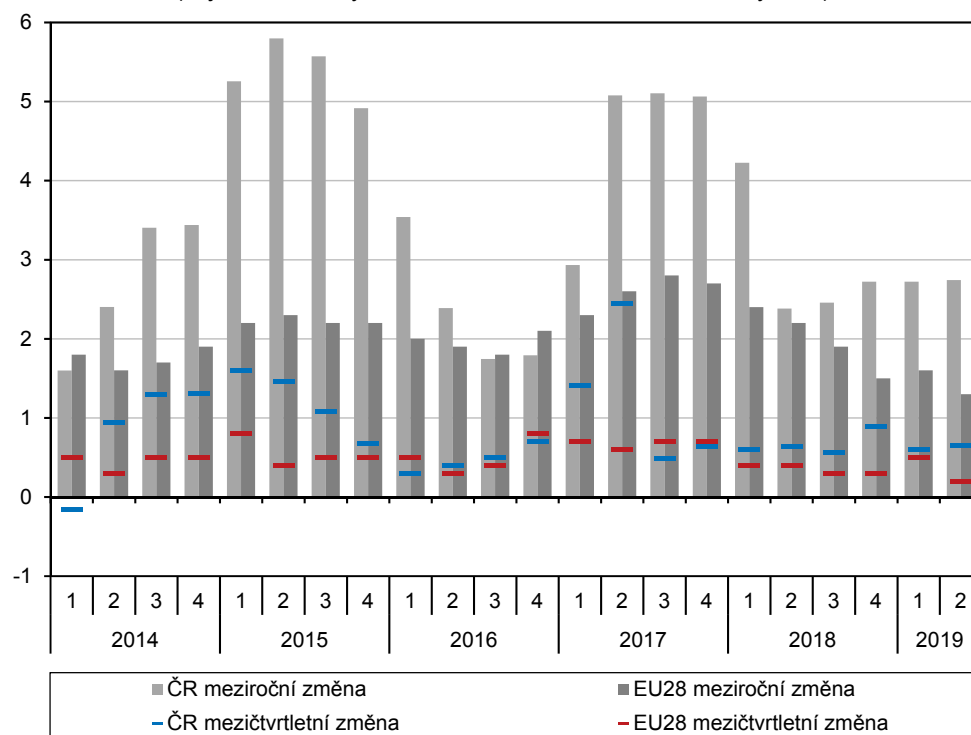

2. Souhrnná výkonnost

Meziroční růst HDP ve 2. čtvrtletí nepolevil.

Meziroční dynamika hrubého domácího produktu (HDP) ve 2. čtvrtletí byla stejná jako v předchozím kvartálu a dosáhla 2,7 %¹. Růst HDP v Česku tak zatím nekopíruje klesající trend z mnoha ekonomik EU a drží se na stabilní úrovni. Přitom očekávání zachycená v konjunkturálních průzkumech již několik čtvrtletí ukazují na ochlazení důvěry podnikatelů i spotřebitelů. Rozklad růstu na příspěvky jednotlivých složek ukazuje, že ve 2. čtvrtletí si dominantní roli udržely výdaje na konečnou spotřebu (1,8 p. b.²), ke kterým se přidala bilance zahraničního obchodu (1,1 p. b.). Naopak kapitálové výdaje poprvé od 1. čtvrtletí 2017 meziroční dynamiku HDP tlumily (-0,2 p. b.). V porovnání s předchozím čtvrtletím se HDP ve 2. kvartálu zvýšil o 0,7 %, což potvrdilo pokračování trendu mírné, ale stabilní dynamiky (v 1. čtvrtletí HDP mezičtvrtletně rostl o 0,6 %). Hrubá přidaná hodnota (HPH) ve 2. čtvrtletí meziročně vzrostla o 2,8 %. Podobně jako v předchozích šesti čtvrtletích k tomu nejvýrazněji přispívala odvětví služeb, která prosperují ze silné domácí poptávky. Naopak příspěvek zpracovatelského průmyslu, u něhož se více projevoval dopad zpomalení evropských ekonomik, zůstal slabý. Mezičtvrtletní přírůstek HPH ve 2. čtvrtletí dosáhl 0,7 %.

Graf č. 1 HDP (objemové indexy, očištěno o sezónní a kalendářní vlivy, v %)

Zdroj: ČSÚ, Eurostat

Ke zpomalení růstu došlo v mnoha zemích EU.

Meziroční dynamika HDP v evropské osmadvacítce opět zpomalila a ve 2. čtvrtletí činila 1,3 %³. Výrazně nižší oproti předchozímu období byl i mezičtvrtletní přírůstek (0,2 %). I ve 2. čtvrtletí došlo ke zpomalení meziročního růstu největší evropské ekonomiky – Německa (z 0,9 % v 1. čtvrtletí na 0,4 % ve 2. čtvrtletí). V porovnání s předchozím kvartálem se zde HDP snížil o 0,1 %. Zpomalení meziroční dynamiky zaznamenala většina zemí EU. Nejmarkantnější to bylo v Chorvatsku (ze 3,8 % na 2,5 %), na Slovensku (ze 3,4 % na 2,5 %) a ve Slovinsku (z 3,5 % na 2,6 %). Nejvyšší meziroční růst HDP podle dostupných údajů měly Maďarsko (5,2 %, stejně jako

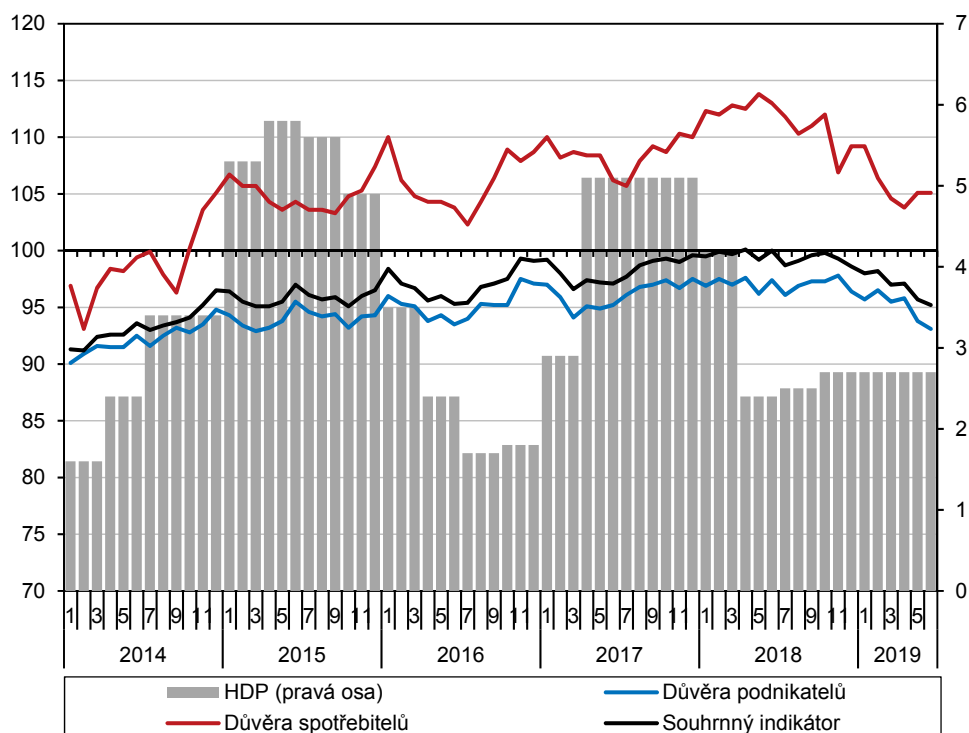
¹ Vývoj HDP, hrubé přidané hodnoty a jejich složek je vyjádřen prostřednictvím objemových indexů (tj. očištěn o vliv cen) a po očištění o sezónní a kalendářní vlivy. Údaje jsou platné k 30. 8. 2019.

² Příspěvky ke změně HDP po vyloučení dovozu pro konečné užití.

³ Nedostupná data za Bulharsko, Irsko, Řecko, Kypr, Lucembursko a Maltu. Data za Slovensko nejsou očištěna o kalendářní vlivy.

v 1. kvartálu), Rumunsko (4,6 %) a Polsko (4,2 %). Naopak meziroční pokles zaznamenala Itálie (-0,1 %), nejmenší přírůstek mělo již zmíněné Německo a shodně o 1,2 % se zvyšoval HDP Velké Británie, Belgie a Finska.

Graf č. 2 HDP (objemové indexy, očištěno o sezónní a kalendářní vlivy, meziročně v %, pravá osa) a indikátory důvěry (2005 = 100, levá osa)

Zdroj: ČSÚ

Domácí spotřeba byla hlavním tahounem růstu HDP.

Meziroční růst výdajů na konečnou spotřebu dosáhl 2,9 %. Domácnosti si udržely dynamiku z předchozího kvartálu (2,7 %). V případě vládních institucí meziroční růst posílil na 3,4 %. Spotřeba vládních institucí tak ve 2. čtvrtletí opět výrazně přispěla k růstu HDP (0,7 p. b.). Mezičtvrtletní růst spotřeby domácností dosáhl 0,7 %, u vládních institucí to bylo 1,2 %. Z hlediska trvanlivosti spotřebovaných statků je ve 2. čtvrtletí patrné další zpomalení meziroční dynamiky u předmětů dlouhodobé spotřeby (3,0 %⁴). Naopak u střednědobého zboží se růst udržel poměrně vysoký (6,6 %). Na mírné úrovni se udržel růst spotřeby netrvanlivého zboží (1,8 %). Výrazné zpomalení zaznamenala meziroční dynamika spotřeby služeb – z více než 3 % na 1,6 % ve 2. čtvrtletí.

Objem vyplacených mezd a platů meziročně vzrostl o 7,5 %.

Objem vyplacených mezd a platů se ve 2. čtvrtletí meziročně zvýšil o 7,5 %. Je to o 0,4 p. b. méně než v předchozím kvartálu. Objem mzdových prostředků nerostl ani tak rychle jako v předchozích dvou letech. I nadále jde však o poměrně silný růst, který se z většiny promítá do výše samotných mezd, protože meziroční navýšení zaměstnanosti⁵ ve 2. čtvrtletí činilo 0,8 %, nejméně od 3. čtvrtletí 2014. Ve srovnání s předchozími lety ale posílil cenový růst. Reálně se tedy výdělky zvýšily o 4,4 %⁶. Nejvíce se objem vyplacených mezd ve 2. čtvrtletí meziročně zvýšil u činností v oblasti nemovitostí (15,1 %). Přitom zde došlo k meziročnímu poklesu zaměstnanosti o 0,8 %. Více než desetiprocentní byl nárůst ve skupině odvětví veřejná správa a obrana, vzdělávání, zdravotní a sociální péče (10,6 %). V této skupině byl zaznamenán rovněž poměrně silný nárůst celkové zaměstnanosti (2,1 %).

⁴ Údaje o spotřebě dle trvanlivosti jsou v domácím pojetí a bez sezónního očištění.

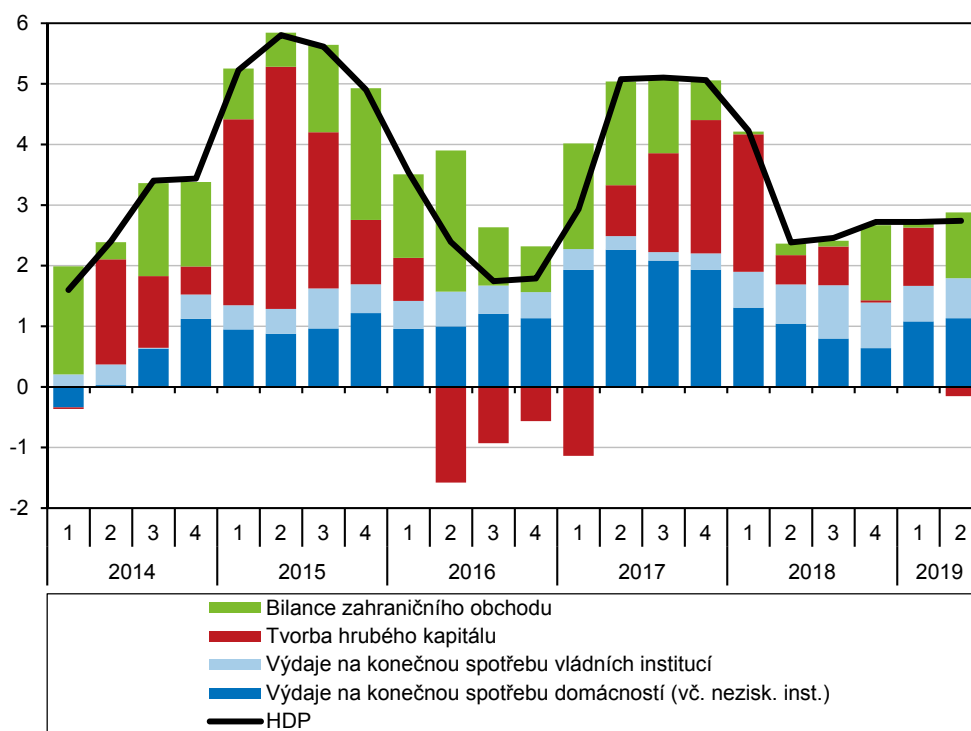
⁵ Zaměstnanost v pojetí národních účtů, údaj je sezónně očištěn.

⁶ Do reálného vyjádření převedeno s využitím deflátoru výdajů na konečnou spotřebu domácností.

Mírné zpomalování dynamiky, které probíhá od minulého roku, pokračovalo v případě zpracovatelského průmyslu. Ve 2. čtvrtletí se zde zvýšil objem vyplacených mezd o 5,7 % při současném podprůměrném růstu zaměstnanosti o 0,6 %. Ačkoli se celkové meziroční tempo růstu zaměstnanosti v ekonomice snižovalo, netýkalo se to odvětví informačních a komunikačních činností, kde se zaměstnanost ve 2. čtvrtletí meziročně zvýšila nejvíce, tedy o 2,9 %. Růst vyplacených mezd v uvedeném odvětví tak dosáhl 7,9 %, ačkoli informační a komunikační činnosti patří k odvětvím s nejnižší dynamikou mezd.

Graf č. 3 Příspěvky výdajových složek k reálné změně HDP* (objemové indexy, meziroční růst, příspěvky v p. b., HDP v %)

Zdroj: ČSÚ

*po vyloučení dovozu pro konečné užití

Investiční aktivita ve 2. čtvrtletí stagnovala.

Výdaje na tvorbu hrubého kapitálu ve 2. čtvrtletí meziročně vzrostly o 0,2 %, nejméně od 1. čtvrtletí 2017. Samotné výdaje na tvorbu fixního kapitálu rostly jen o málo více (0,9 %). I tento přírůstek byl však saturován dovozem, jak ukazuje srovnání příspěvků k meziročnímu růstu HDP. Zatímco bez vyloučení dovozu je příspěvek kapitálových výdajů nulový, po vyloučení již tlumí dynamiku HDP o 0,2 p. b. Ve srovnání s 1. čtvrtletím kapitálové výdaje klesly o 5,6 %. Věcné členění výdajů na tvorbu hrubého fixního kapitálu ukazuje, že investiční aktivita se ochlazovala ve všech oblastech⁷. Nejvíce rostly výdaje na produkty duševního vlastnictví (3,3 %), ve srovnání s předchozím kvartálem (9,3 %) i rokem 2018 (5,2 %) jde ale o výrazné zpomalení. Meziroční růst investic do obydlí ve 2. čtvrtletí činil 1,1 % a byl nejnižší od konce roku 2017. Jen o 0,2 % se zvyšovaly výdaje na ostatní budovy a stavby. Ostatní oblasti zaznamenaly pokles. Investice do dopravních prostředků a zařízení ovlivňuje hlavně loňská vysoká srovnávací základna (pokles ve 2. čtvrtletí o 2,0 %, v roce 2018 růst o 13,0 %). Váhově nejvýznamnější výdaje na ICT a ostatní stroje a zařízení po osmi čtvrtletích meziročního růstu poklesly o 0,6 %.

⁷ Data o věcném členění tvorby hrubého fixního kapitálu nejsou sezónně očištěna.

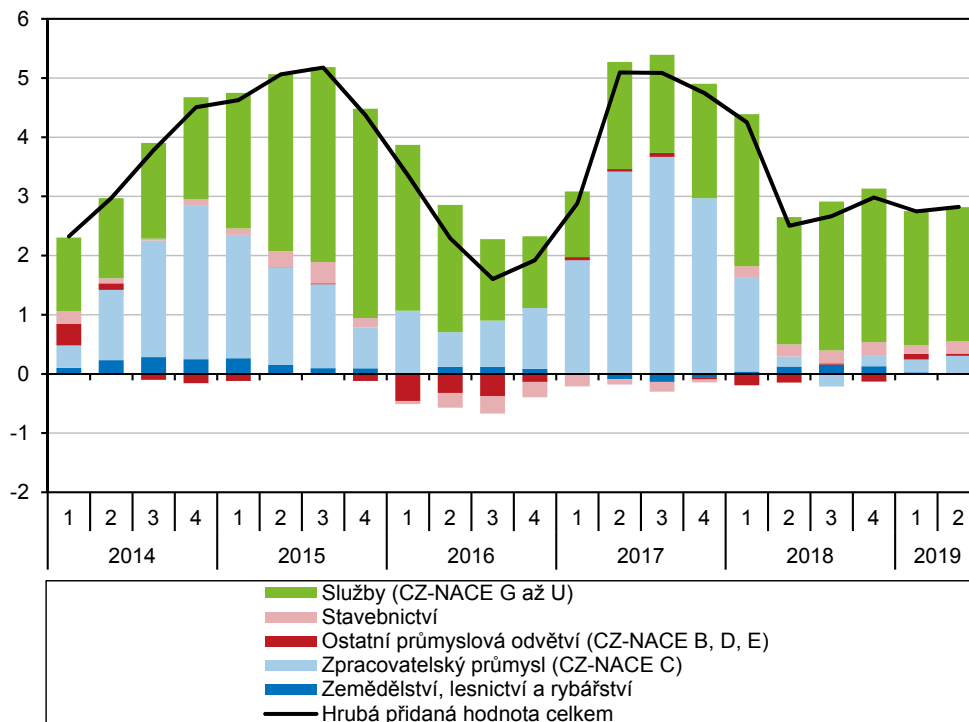
Přebytek bilance zahraničního obchodu se díky službám meziročně zvýšil.

Přebytek zahraničního obchodu se zbožím a službami⁸ ve 2. čtvrtletí dosáhl 101,3 mld. korun a meziročně se zvýšil o 13,9 mld. Uvedená hodnota je nejvyšší v celé časové řadě dostupné od roku 1995 a meziroční přírůstek je nejsilnější od 3. čtvrtletí 2016. Hlavní podíl na meziročním zlepšení bilance měl obchod se zbožím, který dosáhl kladného salda 68,5 mld. korun (meziroční navýšení o 11,6 mld.). Přebytek obchodu se službami také narostl (o 2,3 mld. na 32,9 mld. korun). Razantní růst přebytku způsobila změna v dynamice zahraničního obchodu, která se projevila ve 2. čtvrtletí. Reálně meziroční tempo vývozu (2,2 %) totiž po šesti čtvrtletích překonalo dovoz (1,4 %).

Služby si udržely pozici tahouna růstu hrubé přidané hodnoty.

Meziroční růst hrubé přidané hodnoty již pět čtvrtletí dominantně ovlivňují odvětví služeb, která využívají silnou domácí poptávku. Naproti tomu dochází k útlumu tradičního tahouna českého ekonomického růstu – zpracovatelského průmyslu. Zde se projevuje oslabení zahraniční poptávky. Takto nastavený trend pokračoval i ve 2. čtvrtletí. Meziroční navýšení HPH zpracovatelského průmyslu ve 2. čtvrtletí činilo 1,2 % a příspěvek k celkovému růstu dosáhl 0,3 p. b. Odvětví služeb celkově k růstu HPH přispěla 2,3 p. b. Nejsilnější příspěvek mělo uskupení obchod, doprava, ubytování a pohostinství (0,7 p. b., 3,8 %). Rychlý růst si udržely informační a komunikační činnosti (8,9 %), díky čemuž byl relativně vysoký i příspěvek tohoto odvětví k růstu HPH (0,5 p. b.). Shodně 0,3 p. b. podpořila růst odvětví profesní, vědecké, technické a administrativní činnosti (růst HPH o 4,4 %) a také odvětví s dominancí vládního sektoru⁹ (1,7 %). Stavebnictví pokračovalo v meziročním růstu HPH (3,6 %), vzhledem k poměrně malé váze odvětví přispělo k celkové dynamice 0,2 p. b.

Graf č. 4 Příspěvky odvětví k reálné změně HPH (objemové indexy, meziroční příspěvky v p. b., HPH v %)

Zdroj: ČSÚ

⁸ Podle metodiky čtvrtletních národních účtů (vývoz a dovoz v ocenění FOB/FOB).

⁹ Veřejná správa a obrana, vzdělávání, zdravotní a sociální péče.

